

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Caput 21. Circa impedimentum Conditionis, siue seruitutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

DVBIVM VI.

An error qualitatis, seu dolus circa illam antecedens, qui in eundo matrimonio causam prabet, aliàs non in eundo, illud dirimat?

143
Dicitur quod

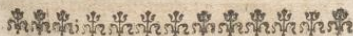
Dirimit quidem in foro conscientie. Quia cum voluntas sequatur apprehensionem intellectus tanquam ducem, eo ipso quod intellectus apprehendat hanc formam ut Virginem, vel ut nobilem: voluntas non consentit in tale coniugium, nisi sub huiusmodi qualitate cognitum. Ergo existente qualitate errore, cessabit consensus, ac proinde matrimonium erit irritum. Sic Præposit. capit. ult. de coniug. leprosor. Ioan. de Medi. de re. sit. question. 33. §. Quibus præmissis. Fauter Basl. libr. 4. capit. 21. numer. 7. asserens hanc sententiam esse veram casu quo errans contrahat expressè, ac formaliter motus à qualitate, circa quam errat. Citat Sancium, sed male, ut patet.

144
Minime dirimit

Minime dirimit. Quia licet omnis error sit causa inuoluntarij: at non omnis efficit inuoluntarium simpliciter, sed is solus, qui est circa qualitatem per se, & ex natura rei requisitam ad ipsius contractus essentiam: at dum qualitas se habet per accidens, solum inuoluntarium secundum quid confurgit. Nam cum nil sit volitum quin præcognitum, quando error est in apprehensione rei non necessaria ad essentiam contractus, ipsiusque finem, sed in accidenti quodam: efficit, ut contractus sit quoad essentiam voluntarius, ac proinde talis simpliciter: inuoluntarius vero secundum quid, & quantum ad accidens illud in quo error diuersatur. Ita Sanch. l. 7. d. 18. n. 18. citans Valent. Molin. utrūque Ledes. Sorum, & alios usque viginti quinque Doctores. Coninch d. 31. n. 11. Rebel. l. 3. de matr. q. 2. n. 5. Hurtad. d. 13. diff. 2. Filliuc. tr. 10. p. 2. n. 3. Bonac. q. 3. pun. 2. n. 9. Cornejo d. 7. dub. 7. Palas d. 4. pun. 4. nu. 3. Laym. l. 5. tr. 18. p. 4. cap. 2. numer. 2. Bauni. de impedim. question. 3. assert. 3.

145
Hanc sententiam

Hanc sententiam verissimam existimo. Quia contractus stricti iuris intus ex dolo dante illis causam, valent, eo quod causa, in qua erratur, sit extra ipsorum naturam. Cum igitur error qualitatis contingat circa accidentia matrimonij, illud non vitabit.

CAPVT XXI.

Circa impedimentum Conditionis siue seruitutis.

DVBIVM VII.

An validum sit matrimonium initum cum seruo, cui pro tempore determinato fuit concessa libertas postmodum in pristinam redituro seruitutem?

Est validum. Quia libertas pro quocumque tempore concessa, est perpetua. Libertas est validum, namque concedi non potest pro tempore determinato, sed semel pro quocumque tempore concessa, perpetua est. Libertas, i. iunctal. Ideo, 34. ff. de manumissis testamen. ibi: Libertas ad tempus dari non potest, itaque si ita scriptum fuerit: Stichus usque ad annos decem liber esto, temporis adiectio supernacua est. Glos. Superuacua quidem est, libertate suum effectum fortiente quia libertas semel data renocari non potest. Sic Castro Pal. dub. 4. punct. 5. numer. 5.

Validum non est. Quia licet ei seruo concessa sit pro certo tempore libertas, verbi gratia, pro biennio, & eo libertatis tempore contrahat cum ignaro seruitutis future, inuoluntarij: nam re vera manet ille seruilis conditionis, & quidquid interim agit, agit ut seruus: unde non potest ad Ordines promoueri, nec domicilium mutare nec libere sui corporis potestatem tradere. Ita Supplem. Gabr. in 4. dist. 16. quas. 1. art. 1. dub. 2. Sotus dist. 35. q. vnic. art. 2. Ledes. 2. part. 4. quas. 54. a. 1. Manu. tom. 1. sum. c. 223. nu. 3. Vega 10. 2. sum. c. 34. casu 67. & alij.

Profecto si illa libertas pro biennio concessa censenda sit perpetua, verum esse sententiam amicissimi Ferdinandi de Castro Palao crediderim; quia iam vere liber est coniux. Si vero perpetua non sit, sed possit dari solummodo ad limitatum tempus, secundam sententiam vnice veram iudicaret. Itaque matrimonium liberi cum ancilla, cui data est libertas in tempus, minime valet, ignorata per liberum ea seruilis conditione; quia eo medio tempore seruus est per l. statu liberum, ff. de statu libe.

DVBIVM VIII.

An valeat matrimonium liberi cum ancilla, qua infra modicum tempus potitura est libertate?

Non valet. Quia matrimonium huiusmodi verè est celebratum inter coniuges seruum, & liberum, ignorata seruitute, quod impedimentum dirimens statuit Ecclesia. Sic Angel. verb. Matrimonium 3. imped. 4. num. 6. Syluest. verb. Matrimonium 8. qu. 2. dicto 3. Basl. l. 7. c. 43. n. Rebel. l. 1. 3. q. 3. n. 19. Gutier. de matrim. cap. 90. num. 6. Palas d. 4. pun. 5. num. 4. Leand. tr. 9. d. 11. quas. 3.

Valer omnino. Quia eo modico tempore deficiente, ut statu libera plenam acquirat libertatem,

DUBIVM
MOR
III. IV.
IV.

bertatem, cessant rationes, quibus Ecclesia ducta id matrimonium irritauit: nempe quod is error valde bonis matrimonij aduerteretur, bono Sacramenti, & indiuidiæ cohabitationi; cum seruus debeat in domo domini habitare, ab eoque possit in partes remotas immitti: bono fidei, quia non potest ad libitum debitum reddere, sed cum ei vacauerit, satisfeceritque obsequiis, in quibus à domino occupatur: bono prolis, quia alere nequit, cum omnia domino acquirat, nec erit in parentis potestate ut religiosè educetur. Cessant inquam hæ rationes: Ergo minimè huiusmodi coniugium ditiendum. Ita Sancius lib. 7. dub. 19. num. 4. & viri Doctissimi, quos, se consuluisse asserit. Filliuc. tract. 10. part. 2. num. 37. Ochagau. tract. 3. q. 49. nu. 5. Coninch dub. 31. num. 26. Cornejo disp. 7. dub. 8. Machad. l. 3. p. 1. tr. 11. docum. 3.

151
Hanc sententiam probabiliorē esse reor.

Hanc sententiam probabiliorē reor, cuius fundamentum planè verum existimo. Nullius enim momenti est præiudiciū, quod obligari perfectè ac libere nequeat ad reddendum debitum, & cohabitandum, quin occupari à domino possit: cum breui duraturum sit impedimentum, nec potest iam ea serua per venditionem separari: atque ita non erit contra bonum Sacramenti, nec prolis: Quod si attendamus dedecus contrahendi cum re vera ancilla, idem sane sequitur ex matrimonio cum liberta: parum enim refert, paulo ante fuisse seruam & tunc esse liberam: aut tunc esse seruam, & citò futuram liberam; & tamen matrimonium cum liberta valet, ignorata conditione. Nec in hoc tempore ad libertatem assequendam reliquo (quod breuius spatio sex mensium futurum existimo) potest, sequi prolis damnum quod seruituti subiiciatur, eo quod ancilla ducta in uxorem nondum verè sit libera. Quia legitimus, ac perfectus partus mense nascitur l. Septimo, mense, 11. ff. de statu homin. & optime probat Menoch. lib. 2. de arbitrar. centum. casu 89. n. 35.

DVBIVM IX.

An validum sit matrimonium liberi cum ancilla contractum si error aut ignorantia seruilis conditionis, crassissima, aut leuissima fuerit?

152
Validum est.

Validum est. Quia Ecclesia ideo irritauit hoc matrimonium ut resarciatur grauissima iniuria irrogata coniugi ignorantia, quæ cessat, ac leuissima est, ubi ignorantia est aded crassa, quæ quidem æquiparatur scientiæ aded ut in materia penali, & odiosa, quando ius punit delictum scienter admissum, hæc ignorantia tam crassa à pœna non eximat, ut probat Sancius lib. 10. dub. 32. num. 39. Sic Sotus in 4. diff. 35. quæst. unic. art. 2. post 2. concl. Barth. à Ledes. dub. 31. de matrim. concl. 1. Ludou. Lop. part. 2. Instruct. de matrim. cap. 47. Manu. to. 1. sum. c. 21. nu. 3. Vega tom. 2. sum. c. 34. casu 67. Rebel. l. 3. q. 3. n. 15. Villalob. tr. 14. diff. 6. nu. 4. Basil. l. 7. c. 43. n. 3.

253
Non est validum.

Non est validum. Quia ut matrimonium li-

beri cum ancilla, vel libera cum seruo valeat, desideratur libera electio, & omnino voluntaria talis seruilis conditionis: ut sic liberè cedat contrahens iuri suo, quæ cessio est quædam iuris proprii condonatio. At hæc irritatur ex errore quantumvis fatuo. Ut si velim dare Petro, & errore leuissimo ductus dem Antonio non tenet donatio, quia donandi deficit voluntas. Ita Abbas. Alex. de Neuo, & Præposit. quos refert, ac sequitur Sanch. l. 7. d. 19. nu. 20. Trull. l. 1. c. 9. dub. 4. n. 3. Sylui. in sum. p. 2. c. 11. dub. 2. Ochagau. tr. 3. q. 49. n. 10. Filliuc. tr. 10. p. 2. n. 41. Hurtad. d. 14. diff. 1. n. 1. Coninch d. 31. nu. 26. Cornejo d. 7. dub. 8. Leand. tr. 9. d. 11. qu. 5.

156
Secunda sententia mihi probabilior.

Fateor, primam sententiam valde esse probabilem, secundam tamen probabiliorē putato. Quia licet ad culpam & pœnam illi correspondentē hæc ignorantia scientiæ æquiparetur, quia actus est indirectè, ac interpretatiue volutus propter aduertendi obligationem: preceptum enim obligans ad aliquid, subinde adstringit ad diligentiam adhibendam ad aduertendum, ne violetur. At cum nullum præceptum sit cum persona liberæ conditionis, non est, quod culpæ ascribatur contrahenti ea in aduertentia, ac proinde indirectè volita censetur.

DVBIVM X.

An validè contra ha cum ancilla seruus, qui putabat, eam esse liberam?

Non contrahit validè. Quia ius Ecclesiasticum irritat matrimonium, in quo est hic error, verus conditionis seruilis error: qualis in hoc casu inuenitur: Ergo coniugium erit nullum. Nam consensus serui non fertur in illam ut ancillam, sed ut liberam. Et quia posset esse seruus tam arrogans, ut nulla ratione ducere vellet ancillam: quin imo prudenter ageret, ut filij essent serui, & ut liberius posset viui matrimonij vacare: & si à domino venderetur, posset illum vxor sequi. Sic Vivald. Candelab. part. 1. ubi de matrim. nu. 122. asserens se forsitan huic sententiæ adhæsurum nisi singularitatis vitio notaretur. Et nonnulli apud Glossam, 29. quæst. 2. in sum. v. Secunda.

158
Validè contrahit.

Validè contrahit. Quia hoc impedimentum est solo iure Ecclesiastico inductum. Ius autem Ecclesiasticum solum irritat matrimonium inter eos, quorum alter liber, alter vero seruus, ac liber in seius est seruitutis. Ita Sanchez lib. 7. dub. 19. numer. 23. citans sexaginta supra tres Doctores Basil. lib. 7. cap. 43. num. 1. Bonac. qu. 1. punct. 3. num. 1. Trull. lib. 7. cap. 9. dub. 4. numer. 5. Cornejo, Filliuc. Candid. & Luifi. apud Leand. tr. 9. d. 11. q. 7.

159
Hoc mihi error.

Certissimum mihi non omnem conditionis errorem efficere, ut matrimonium sit nullum: sed quando talis est error, ut fiat deterior errantis conditio, secus si in pari conditione erratur. Quia ratio, quæ induit Ecclesiam, ad hoc impedimentum statuendum, ea est, ut resarciat iniuriam irreparabilem illatam libero ignorantia

Sectio II. Dubia, De Impedimentis. 213

Ignoranti conditionem alterius seruilem, & ob grauem contractus inaequalitatem. At ubi conditio alterius, in qua erratur, est par conditioni errantis, cessat ea iniuriæ grauitas, & inaequalitas contractus.

DVBIVM XI.

An contrahas valide matrimonium licet cum libera, si putabat, eam esse ancillam?

160. *Non contra-*
ho ualide.
VAlidè non contrahit. Quia in hoc casu res geritur contra liberi coniugis intentionem. Sic aliqui citati, presso nomine, à Glof. fa 29. *ques. in sum. verb. Secunda* si enim quispiam contrahit cum aliquo quamuis digniori putans se cum alia contrahere, non est matrimonium: Ergo nec matrimonium validum erit, quando contrahit liber cum libera putans ancillam esse. Arguit ita Glof. *c. si quis ancillam, in fine.*

161. *Valide con-*
trahit.
Contrahit valide, Quia liber errat, inueniens digniorem conditionem, quam ipse putabat. Ita D. Thom. in 4. dist. 36. *quis. onic. an. ad 1.* & omnes Theologi cum illo. Sanchez lib. 7. d. 19. nu. 23. citans innumeros.

162. *Non mihi in-*
hibetur.
Indubium mihi hunc errorem minime valori matrimonij obstat. Quia ubi conditio alterius, in qua erratur est dignior opinione, cessat illa iniuriæ grauitas ad quam refaciendam Ecclesia hoc impedimentum statuit.

DVBIVM XII.

An liber, qui ignoranter cum mancipio contraxit, possit, detecta seruitute, ab illo propria auctoritate seruari?

163. *Non potest*
ante Ecclesia
seruitutem.
SIn facie Ecclesiæ contractum fuit publicè contractum, bona fide cum seruo: non licet ante Ecclesiæ sententiam à cohabitatione separari. Quia licet nota sit seruitus, at ignotum est, num liber habuerit conditionis seruilis ignorantiam, necessario requisitam, ut matrimonium sit irritum, quam liber probare tenetur. Sic Henriquez lib. 11. cap. 5. Richard. Angel. Syluest. Armil & Nauar. apud Sancium citandum.

164. *Post planè*
Aded certum est matrimonium liberi cum ancilla aut liberæ cum mancipio, ignorata seruitute nullum esse: ut liber coniux, detecta seruitute, propria auctoritate secedere valeat, si scandalum absit. Quia cum matrimonium nullam vim habeat, nullo vinculo potest à recessu impediri. Ita Sanchez lib. 7. dub. 19. nu. 7. Basil. lib. 7. cap. 3. num. 6. Cornejo disp. 7. dub. 8. & alij, quos citat, & sequitur Palaus dub. 4. par. 5. num. 6. Gutier. cap. 90. num. 11. Basil. lib. 7. c. 43. n. 1.

165. *Quid circa*
questionem
seruat. Antior
Quid circa questionem sentiam, breuiter indicabo. Licita est, quoad thorum propria auctoritate separatio. Quia hoc occultè, &

absque scandalo geritur. At si matrimonium sit occultum (ut si iam testibus, nec libro Parochi probari valeat) potest etiam liber quoad habitationem propria auctoritate recedere. Quia est certus, matrimonium fuisse nullum, & cessat separationis scandalum. Quod si probationis defectus adfuerit, licite poterit coniux, qui timet scandalum excitandum, si propria auctoritate recedat in partes abire leginquas, inibique sine ullo scandalo cum alio matrimonium inire. Imo non solum liber, sed seruus potest recedere, etiam reuente libero: quia tam ex parte serui, quam liberi nullus fuit contractus, nisi forte ex tali contractu, & deceptione facta, damnum aliquod libero illatum sit, cui seruus satisfacere nequeat aliter, quam coniugium ratificando. Denique crediderim, nonquam non scandalum futurum si absque Ecclesiæ iudicio separatio fiat, quando matrimonium publice sit contractum, de eoque conflet.

DVBIVM XIII.

An Petente coniuge libero matrimonij dissolutionem ratione seruitutis à se ignorat: incumbat ipsi illius ignorantia probatio?

Incumbit ipsi. Quia id colligitur ex cap. fin. de coniug. seruor. ibi: Mandamus, quatenus si incumbit ipsi, considerit, quod miles ignoranter contraxit cum ancilla Henriquez lib. 11. de matrimon. cap. 10. numer. 5. hisce verbis colligit (videnam nescio) alleganti ignorantiam seruitutis incumbere eam probare.

167. *Non incum-*
bit ipsi.
Non incumbit ipsi, sed coniugi seruilis conditionis incumbit onus probandi scientiam suæ conditionis in altero: & ignorantia liberi presumitur, dum contrarium minime probatur. Quia in alieno facto non presumitur scientia, sed ignorantia. Regula presumitur ignorantia, de reg. iur. in 6. & leg. Verius. ff. de probat. Ita Hostiens. eo cap. fin. numer. 3. Ioan. Andr. ibi, num. 3. Anton. numer. 6. Abbas numer. 6. Cardin. starim. in principio opposit. 1. Alex. de Neuo num. 5. Præpol. numer. 4. Sanchez lib. 6. dub. 19. num. 8.

Idem assero, nisi tempore contracti matrimonij conditio coniugis seruilis esset communiter eo in loco nota, quod presumatur scientia eorum, quæ communiter innotescunt. cap. 1. de postulat. pralat. cap. Quod dictis, dub. 16.

DVBIVM XIV.

An ignorantia seruitutis dirimat suapte natura matrimonium?

168. *Dirimit, quod-*
dem.
Questioni dō, num seruitus suapte natura præstet impedimentū matrimonio incedo: sicut naturalis impotentia ad copulam conjugalem.

ingalemiac proinde quamvis cognita sit, matrimonium dirimat? Dirimit quidem. Quia seruitus est contra matrimonij substantiam, nempe contra corporis traditionem, quam seruus liberè præstare nequit. Sic D. Thom. in 4. dist. 30. quæst. 1. art. 2. corp. Qui quidem comparat seruitutem cum naturali impotentia: sicut enim hæc impedit omnino matrimonij usum; ita illa liberum.

169
Non dirimit.

Seruitus non præstat naturale impedimentum matrimonio ineundo, ideoque validum est matrimonium seruorum inter se, & matrimonium liberi cum ancilla, & libera cum seruo, non ignorata seruitutis conditione. Quia seruitus cognita matrimonij substantiæ non aduersatur. Ita Sanchez lib. 7. dub. 19. nu. 14. Sylvest. verb. Matrimonium 8. quæst. 2. dicto 2. Angel. v. Matrimonium 3. impedim. 4. numer. 13. Sotus in 4. dist. 35. quæst. 1. nu. 1. & omnes.

170
Hoc certissimum est.

Hoc certissimum proculdubio est. Vnde dum D. Thom citatus pro prima sententia, ait, seruitutis errorem aduersari substantiæ matrimonij, & comparat naturali impotentia: non intendit, omnimodam inter ea impedimenta statuere: sed vult, aliquo modo aduersari matrimonij substantiæ, & vsui illius libero: sicut naturalis impotentia simpliciter usum tollit: indeque congruentem rationem desumit, vt iure optimo Ecclesia irritat matrimonium cum conditionis errore initum.

DVBIUM XV.

An ignorantia seruitutis dirimat iure naturali matrimonium?

171
Iure naturali dirimit.

ESTO seruitus cognita nullo iure obstat matrimonio ineundo: quæserim, num error seruitutis ita obstat, vt iure naturali reddat irritum matrimonium initum cum libero sic erranti? Iure naturali dirimit. Quia cum duo includat matrimonij substantia, nempe personas, & mutuum corporum traditionem: eius substantiæ aduersatur error circa personas, & circa conditionem seruilem, quæ liberam corporis traditionem aufert. Equidem si quis equum vendat, cuius vsus ex alterius voluntate pedit, id tacendo: irrita est iure naturæ venditio: cum hæc eo intrinsecè tendat, vt dominum cum libera vsus rei venditæ potestate transeat in emptorem. At vsus corporis serui pendet magna ex parte ex domini voluntate: Ergo matrimonium per quod seruus liberè sui corporis dominum tradit, tacito impedimento illo liberi vsus, est iure naturæ irritum. Sic Palac. in 4. dist. 3. quæst. 1. Almain. dist. 36. quæst. 1. Angl. p. 1. de matr. q. 10. Sylvest. v. Matrimonium 6. quæst. 1. Ex parte Basil. l. 7. cap. 43. num. 2.

172
Non dirimit iure naturali.

Non iure naturali, sed solo Ecclesiastico iure dirimit. Quia seruitus non impedit absolute, ac simpliciter matrimonij usum liberum, sed certis temporibus & modo, nempe quando iuste dominus seruorum occupat. At hoc non aduersatur matrimonij substantiæ, quæ contenta est absoluta potestatis corporis traditione, &

obligatione ad reddendum debitum quando legitimum impedimentum non obstitit. Ita D. Tho. in 4. dist. 36. quæst. 1. ad 3. Bonauen. ibi. Sanch. l. 7. d. 19. nu. 15. viginti supra vnum Doctores citans. Trull. l. 7. c. 9. dub. 1. Banni. de imped. dub. 4. dicto 4. Villalob. rr. 14. dist. 6. n. 2. Hurtad. d. 14. dist. 1. n. 2. & 3. Filiuc. rr. 10. p. 2. un. 41. Coninch d. 31. n. 26.

Hanc sententiam longe probabiliorem duco. Nam si impedimentum traditionis potestatis plenæ corporis, quod in seruitute reperitur, essentia matrimonij obstat: cum idem inueniatur in seruitute cognita, hæc quoque iure naturæ matrimonium dirimeret: quod est contra Ecclesiæ decretum. Nec obstat, si dixeris, consensum seruitutis, & adhuc volentem matrimonium inire, cedere iuri suo: quia cum requisita ad matrimonij valorem non possint ex contrahentium voluntate immutari, sed semper stabilia sint: non prodest in hoc suo iuri cedere sicut quia naturalis impotentia ad copulam est iuris naturalis impedimentum ad matrimonium nõ prodest eam cognitam fuisse ab altero contrahente, vt matrimonium subsistat.

DVBIUM XVI.

An liber, qui absque urgente causa scienter ducit ancillam, peccet, & fiat irregularis?

NEC venialiter peccat. Quia id nullo iure prohibetur. Sic Angel. v. Matrimonium 3. imped. 4. Sanch. l. 7. d. 19. n. 14. Nec fit irregularis. Quia esto infamis sit, id non est in iure expressum. Sic Henriquez l. 14. de irregular. c. 1. n. 5. ubi innuit, minime esse irregularem. Consonat Palas d. 1. punct. 5. §. 1. numer. 9. Quia nulli est prohibendum.

Peccat venialiter saltem. Quia suam liberam conditionem vi lipendit. Ita Sotus in 4. dist. 35. quæst. 1. Ochagau. rr. 3. q. 49. n. 6. Cornejo d. 7. dub. 8. Et fit irregularis. Quia id deciditur cap. si quis viduam. & 2. d. 34. quod desumptum est ex Canonibus Apostolorum c. 18. ibi: Si quis viduam, aut eieclam acceperit, aut meretricem, aut ancillam, non potest esse Presbyter, aut Diaconus, aut ex eorum numero, qui ministerio Sacro deseruiunt. Ita Glof. ibi, v. Ancilla. Laur. Hugo, Archidiaconus & Dominicus ibi. Astens. sum. p. 1. l. 8. tit. 15. n. 2. q. 2. Nauat. c. 17. n. 196. D. Antonin. 2. p. tit. 28. c. 3. Sylvest. v. Irregularitas q. 16. Manu. 10. l. sum. c. 158. n. 3. Sanch. l. 7. d. 19. n. 14.

Profecto ex se non video villam culpæ rationem, cum id nullo iure prohibeatur. At crediderim, liberum, qui absque virginti causa, seu valde commoda ancillam duxerit, venialiter delinquere. Quia prodigus est honoris proprii cum fiat infamis. Imo grauiter etiam delinquet, si graues circumstantiæ, aut scandalum ingens accedat. Verum nunquam non irregularis reddetur eo quod vilis & infamis ducens ancillam proculdubio reputetur. Idque verum reor, quæuis ancilla Virgo sit; aliàs nil is textus decideret: ducens enim liberam non Virginem est, ob bigamiam contractam, irregularem.

DVBIUM

DVBIVM XVII.

An quando dominus non collocat ancillam in matrimonium cum libero seruitutis ignaro, sed confcius matrimonij tacet seruitutem; ancilla ex hoc donetur libertate?

177 *Quidem certa praemissa.*
Certe est, si dominus personam conditionis cum persona libera in matrimonium collocet seruitutis ignara, nec eam delegat: eo ipso personam illam seruituti subiectam, siue masculus sit, siue femina, consequi libertatem. Quia id habetur expresse *Aubert. ad hoc C. de Latina lib. 11.* Certum est, quando uterque contrahens est seruus, vel si alter liber est confcius seruitutis, quamvis dominus consentiat, tradatque mancipium in matrimonium seruum non consequi libertatem. Quia favor valoris matrimonij eam libertatem necessario petentis, in hoc euentu cessat: eam valeat matrimonium absque mancipij libertate; nullus enim in libero adfuit error. Quaestioni autem do, num quando dominus non collocat ancillam in matrimonium cum libero seruitutis ignaro, sed confcius matrimonij, tacet seruitutem, ancilla ex hoc libertate donetur?

178 *Non donatur ex hoc libertate.*
Non donatur ex hoc libertate. Quia tacens non censetur consentire in iis, quae in ipsius praedictum redundant. *Regula. si qui tacet, 44. de reg. iur. in 6.* Et quia taciturnitas minimè potest impedire, consensum non operatur. Sic *Palud. in 4. dist. 36. quae. 2. artic. 1. concl. 2. numer. 8. Supplem. Gabr. ibi, qu. 1. a. 3. concl. 1. Veracr. p. 1. specul. a. 30. Ludou. Lop. p. 2. Insir. de matr. cap. 47.*

179 *Ex hoc li. Verate do. Anst. de nupt. collat. 4. §. si vero, decretum. de leg. Regia. 1. tit. 5. part. 4. & ratio huius decisionis est, quod dominus tunc non apertens conditionem seruilem sui mancipij est in culpa, dolo, grauis iniuriæ liberum contrahentem efficiendo. Quare dignus est, ut in illius fraudis poenam & fauore matrimonij, ut illud sit validum mancipium libertatem assequatur. Ita Glof. c. si quis ingenuus, v. Paciar. El. 1. 29. quae. 2. Goffred. sum. tit. 1. de coning. seruor. n. 1. Henric. l. 11. c. 10. m. 4. Molina 10. 1. de Inst. tr. 2. d. 19. Barth. à Ledef. dub. 31. concl. 6. Sotus in 4. dist. 35. quæstion. vnic. art. 2. Palac. dist. 30. d. v. m. Ledef. 2. p. 4. q. 54. a. 4. Couar. 3. Decret. p. 2. c. 3. §. 7. n. 1. Sanch. l. 7. d. 20. n. 5.*

180 *Cum his opinor.*
Cum his opinor. Nam textus hoc statuentes, non fundantur in voluntatis domini praesumptione, sed in vera voluntate puniendi taciturnitatem domini debentis in eo euentu seruitutem sui mancipij manifestare.

DVBIVM XVIII.

An serui licite possint inuitis dominis, sine petita facultate, matrimonium inire?

181 *Scio, negauisse D. Basilium canone suo 40.*
S. Cio, negauisse D. Basilium canone suo 40. S. valide seruos posse, inuitis dominis, matrimonium inire: quia suo tempore non erat oppositum ita clare definitum. Equidem certum est valide id posse. Quia matrimonij contractus concessus est omnibus iure naturæ ad speciei conseruationem: seruitus verò iure positio Gentium est introducta. Quæstio autem, an id non solum valide, sed & licitè haud petita à domino licentia, possint?

182 *Non possunt absque mortali matrimonio inire, venia à dominis non petita. Licitè non possunt.*
Non possunt absque mortali matrimonio inire, venia à dominis non petita. Quia id exigit reuerentia eis à seruis debita. Sic *Leand. tract. 9. dub. 11. quæstion. 14. Philip. à Cruce sum. tract. 6. vbi de imped. 2. Albiz in manuscr. de matr. d. 8. dub. 30.*

183 *Possunt licitè contrahere serui, licentia à dominis minimè petita. Quia si nec naturalis, nec positio iure mancipij est prohibita, inuitis dominis coniugium inire accidentarius videtur esse ille reuerentiæ herilis respectus. Ita Torreblan. l. 2. practice. c. 15. m. 59.*
Possunt licitè contrahere serui, licentia à dominis minimè petita. Quia si nec naturalis, nec positio iure mancipij est prohibita, inuitis dominis coniugium inire accidentarius videtur esse ille reuerentiæ herilis respectus. Ita *Torreblan. l. 2. practice. c. 15. m. 59.*

184 *Ego autem crediderim debere seruos prius à suis dominis veniam ad inendum coniugium postulare, eorumque procurare consensum, nisi iuste timeant, à dominis eorum impedienda coniugia. Nec tamen culpæ lethalis iudicari reum esse mancipium id non gerens, si robore occupatus, aut aliquali timore affectus præteriret. Præcipue cum nefas sit domino matrimonium serui impedire, nec possit tuta conscientia punire eum, quod, se inuito, contraxerit. Quæstio, an domino certiore facto, mancipium de matrimonio inendo tractare, fas sit illud aliud vendendum immittere, quo se incolamen seruet, immunèque incommodi, quod ex coniugio illo exundat? Distinguendum esse censeo si iam matrimonium exceptum sit, quia seruus fidem suam alicui alligauerat, de matrimonio cum ea contrahendo: nefas erit domino, eo medio vti. Quia per illa spòsalia, quæ quoddam sunt matrimonij initium, iam est exceptum ac veluti in fieri matrimonium. Nequit ergo Dominus ius hoc alteri acquisitum, & à sua voluntate independens impedire. At vero si sponsalia inita nondum sunt poterit dominus sic venundare. Quia vsque tunc nulli tertio ius est acquisitum: ac proinde non est interdum domino ius summi diuendendi mancipium.*

DVBIVM XIX.

An delinquet taliter at dominus, qui seruo contrahentes diuendunt in partibus adeo dissitis, ut usus matrimonij impediatur, quando initum matrimonium sine domini voluntate fuit?

185 *Non delinquit. Quia integrum erat domino ante matrimonij contractum, seruum quicquidque*
Non delinquit. Quia integrum erat domino ante matrimonij contractum, seruum quicquidque

vbique locorum venundare: cui iuri nō potuit seruis, patrimonio inito, præiudicare, nec à domini potestate abstrahi: seruis si coniuente domino, contraxerit; quia coniuente dominus coniugio, cessit iuri suo taliter diuendendi, vt vsui matrimonij in pedimentum præsteret. Sic Scot. in 4. dist. 36. quæst. 1. Ledef. 2. p. 4. quæst. 4. art. 4. Angl. de matr. quæst. 10. de imped. condit. art. 2. Palac. in 4. dist. 30. d. vni. dub. 5. Supplem. Gabr. q. 1. a. 3. dub. 3. concl. 3. Celaia q. i. in solut. replica contra 1. argum.

186
Delinquit
plane.

Lethaliter delinquit dominus, etiam si seruis eo inuito contraxerit. Quia si dominus peccat lethaliter impediens vsum matrimonij serorum, sine eius venia contrahere, multo magis delinquit eos diuendens adeo in diffitis plagis, vt perpetuo vsum coniugij impediatur. Ita Sanchez lib. 7. dub. 2. num. 5. citans Hostiens. Alexand. de Neuo, Abbat. Præpos. Tabien. & alios. Basil. lib. 7. c. 42. n. 5. Filiuc. tr. 10. p. 2. n. 5. Ochag. q. 49. n. 22. Palasus. d. 4. pum. 5. §. 2. n. 5.

187
Quid iudicetur
sit. vbi
expens.

Profecto in re tam graui, ac passim occurrente, quid probabilius tenendum sit, vberius exponam, si vxor libera sit siue à tempore matrimonij, siue post initum, libertatem fuerit consecuta, & commode valeat sequi virum: potest seruis vbi cumque à domino venundari, quamuis ipso consentiente, coniugium fuerit initum. Quia non posse libere vendi, consurgit ex matrimonij vinculo, in quod vel dominus consensit, vel eo inuito ius habuit seruis, ne eius vsum impediatur. At quando vxor est libera, minime impeditur, quod teneatur virum sequi, propria voluntate, nedum ex causa necessaria venditionis factæ à domino, domicilium mutauit. Quod si cum possit commode virum sequi, imo ad id teneatur nolit, ei adscribetur culpa, & non domino, qui minime impedit matrimonij vsum. Idem dixerim quando vxor esset ancilla, potest enim vbi que vendi, viro existente libero, siue tempore matrimonij talis fuerit, siue post manumissus, si commode possit ancillam venditam alibi, sequi, quamuis consentiente domino eam duxerit. Quia adhuc matrimonij vsum non impeditur. Quando verò coniux vtrique seruituti subiectus est, seu si alter liber sit, non potest commode alterum sequi, ac proinde ea obligatione immunis est: si consensu domini coniugium sit initum, tenetur dominus lege iustitiæ, non ita distrahere seruum, quin matrimonio vti valeat. Quia quamuis dicamus ius superesse domino, vbi cumque seruum diuendendi, non obstante matrimonio: at illi cessit, dum matrimonio coniuuit. Nisi seruis male moratus esset adeo, vt nequeat à domino absque proprio periculo, aut rerum suarum sustineri: nec in proprio Oppido, aut partibus vicinioribus emptor inueniatur: posset enim tunc seruum in partes remotas distrahere, quia sicut Iudex posset in delicti poenam seruum in tuitres conicere, non obstante matrimonij ipse ita domino integrum erit, quamuis non ea punitione iudiciaria, domestica tamen ac dominis vti permessa, qualis est, seruum alio diuendendum immittere. Porro quamuis initum sit matrimonium ignorante, aut contradicente domino: tenetur dominus sub lethali piaculo seruum non distrahere in partes remotas, vbi

facultas non sit vitendi coniugio: & non compellitur urgente necessitate, eo quod pretium iustum potest in eodem loco inuenire. Quia lex charitatis saltem constringit dominum, ne simili conditione vtatur in salutis spiritualis vtriusque coniugis grauissimum detrimentum, absque propria necessitate præponderante. Fateor tamen, multo mihi esse probabilius, id peccatum esse contra iustitiam. Quia eo ipso quod serui habent ius inuitis dominis matrimonium contrahendi: habent subinde illo vtendi, aliis frustraneum ius illud esset. Denique si vtrique coniux seruis sit diuersi domini, ac diuersa loca inhabitantis, ita vt mutuo conuenire nequeant, obsequiis dominorum satisfaciendo: tunc vt vitetur fornicationis periculum, cogendus est alter dominus ab Ecclesia, vendere alteri volenti emere. At si neuter dominus emere velit cogendus erit alter vendere cuiusque extraneo in parte illa, in qua alter seruis adest. Si nullus autem emptor inueniatur, emat Ecclesia, argumento ex c. Fraternitatem, d. 54.

DVBIUM XX.

An mancipium matrimonio illigatum teneatur potius domino, quam vxori satisfacere?

Quæstio procedit, vbi ita alterum alteri obstat, vt simul stare nequeant. Alioquin certum est seruum per contractum matrimonij minime eximia consuetis obsequiis domino præstandis, vt constat ex cap. 1. de coniug. seru. ibi: *Debita tamen, & consuetis seruicia non minus debent propriis dominis exhiberi* Vbi Hostiens. num. 9. Ioan. Andr. num. 4. Anton. num. 7. Anchar. num. 5. Alex. de Neuo num. 12. explicant, *Maximè consueti*. Quia etiam non consueti obsequia serui domino debent; quidquid enim seruis est, domini est. Item nobis, insit. per quas personas Tota ergo difficultas eo pertinet, quando non simul stant obsequium domini, ac reddere vxori debitum: vt si eodem tempore vxor debitum exigat, & dominus aliquid seruitutis, quod tunc debito reddendo impedimentum præstet.

Igitur tenetur seruis potius domino, quam vxori satisfacere. Quia cap. 1. de coniug. seru. traditur, seruum teneri ad consueti domino obsequia præstanda, non minus, quam si coniugatus non esset. Cum ergo non sit minor obligatio erga dominum, ac in ipso præponderet, prius sibi obligatum esse seruum, & eo affectum cinere ad nuptias transisse (Res enim cum onere ad possessorem transit, cap. Ex lit. ris, de pignoris.) ius domini præualeat. Sic Goffred. sum. tit. de coniug. seruo num. 2. Innoc. cap. 1. num. vni. de coniug. seru. & ibi Hostiens. nu. 10. Lex Regia 2. titul. 5. part. 4. Temperant omnes hi, nisi periculum fornicationi vxori imminet non reddito statim sibi debito.

Potius vxori, quam domino seruis tenetur satisfacere. Quia vinculum matrimonij strictius, fortiusque sua est ex natura quam seruitutis

Sectio II. Dubia, De Impedimentis. 217

seruitutis vinculum. Ita Filline. *rr. 10. p. 2. nu. 51.*
Basil. *lib. 7. cap. 4. 2. n. 4.* Sanch. *lib. 7. dub. 2. num.*
15 Leander. *rr. 9. d. 1. g. 17.*

Scio, communiter hosce aliosque Doctores distinguere inter matrimonium initum à seruo, domino annuente, & contradicente, aut ignorante ipso, contractum: nullatenus tamen concesserim aliquid discriminis interesse. Quia si res attente perspicatur, fundamentum, quo discriminis innititur, valde dubium est, nimirum ius domini in seruum antiquius esse iure vxoris in ipsum seruum acquisitum per matrimonium. Imò dixerim, antiquius esse ius vxoris, ac proinde id ceteris paribus, præponendum. Quod sic explico: Dupliciter ius hoc vxoris considerari potest, vno modo quoad possessionem actu apprehensam in corpus coniugis matrimonij initiatione: & hoc modo haud dubium, quin ius domini antecurrit sibi coniux enim seruituti erat additus, cum per coniugium sui corporis tradidit potestatem. Altero modo quoad suam primænam originem, ex qua principium traxit viresque assumpsit: & hoc modo ius coniugis in seruum domini iuri præponitur. Quia proficiscitur, ac robur accipit ex iure naturali primæno, quod habent serui ad potestatem sui corporis tradendam per matrimonium; quidem præferunt iuri Gentium, ac prius illo est, quo aliqui in seruitutem fuisse additi. Poterit ergo coniux eo iure vii, iuncto domino: utque domini, ubi cetera sunt paria, erit postponendum. Hoc autem prudenti moderamine, & non metaphysico rigore intellexerim, sed morali modo. Ius etenim potius coniugis, siue volente domino matrimonium sit initum, siue eo iniuncto, non auferit ius seruitutis, ea debita obsequia domino præstanda: unde non erit in potestate alterius coniugis situm; ea passim, aut plus iusto impedire, crebra debiti petitione. Nam sicut viro liberum est, vxore deserta, aliquandiu abesse pro negotiorum expeditione: nec ius vxoris est obstaculo huic absentie: ita etiam domino licebit coniugem seruitute sibi subiectum in necessariis occupare, & cum aliquo proficiscitur, secum deferre, vt sibi ministraret: & aliud causa alicuius negotij expediendi immittere.

D V B I V M XXI.

An mancipium contrahens cum domino, aut cum domina, statim consequatur communi ex iure ac naturali libertatem?

¹⁹²Suppono, ancillam ductam à domino in vxorem ex iure Regni Castellæ fieri eo ipso liberam. *lib. 1. tit. 1. 3. p. 4. fine. ibi: Tan gran fuerza ha el matrimonio, que luego que el padre è la madre son casados hijos legítimos. Esso mismo sería, si alguno hubiese sido de su serua, è despues deso se casasse con ella. Ca tan gran fuerza ha el matrimonio, que luego, que es fecho, es la madre por ende libre, è los hijos legítimos. Vbi duplicem vim lex tribuit matrimonio, alteram legitimi prolem antea conceptam: & ad hoc proles consideratur: alteram verò redigendi ancillam in liberam: & ad hoc nil confert, habitam esse*

Esco. & Mend. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

prolem ex ea, necne. Ambigitur autem, num ancilla huiusmodi redigatur illico in libertatem ob ius Castellæ singulariter, an hoc ei ex iure communi ac naturali ei competat?

Non solum ex Castellæ iure, sed etiam ex iure communi, ac naturali libertatem illico consequitur. *Authent. Ad hoc. de l. i. lib. Et leg. Liberta. 8. c. de operis libert. Sic Glos. si quis viduam. el 2. 2. 4. verb. Ancillam. Archidia. ibi. Dominic. sine. Turrec. num. vnic. Sylvest. verb. Seruimus. qu. 4. Astenf. sum. part. 2. lib. 8. tit. 1. 5. d. 2. qu. 2.*

Solo iure Regni Castellæ libertatem assequitur. Quia nullus datur textus aliunde ei libertatem decernens. Non *Authent. Ad hoc*, quæ nec verbum dicit ad id conferens; sed solum quando dominus tradit ancillam libero ignorantem seruitutem. Non *l. Liberta.* quæ solum libertatem ductam in vxorem non esse cogendam operas præstare. Cū ergo nullus datur textus eâ libertatem decernens, asserendum, iure communi attento eam ancillam minime effici liberam. Ita Palac. *in 4. dist. 30. d. vni. Henric. l. 11. c. 10. n. 4. lit. Z. Sa v. Matrimonium. de Impet. dirim. n. 1. Sanch. l. 7. d. 10. n. 11. alios citans Villalob. rr. 14. dist. 6. n. 2. Ochagau. rr. 3. qu. 49. m. 57. & alij Negant etiam Sylvest. Archidia. & alij esse liberum mancipium iure communi, sed asserunt, naturali iure liberari.*

Ego quidem probabilius affirmo liberum esse illico mancipium domino nubens omni iure nempe naturali, communi, & Regni Castellæ: soluit. cum nulla in oppositum extet iurium dispositio. Quia vinculum matrimonij tantum sit, vt per illud coniuges fiant vna caro, necessario ex vi naturali illius provenit, vt communicet in bonis honoris, diuitiarum, aut sedis, vt habetur in *Authent. de Consul. si autem, coll. 4.* Ergo cum hæc communicatio statim seruitutis repugnet iure naturali, necessario debet per matrimonium mancipij cum domino celebratum extinguui. Accepi ex P. Vasquez *in 3. part. d. 81. cap. 8. numer. 41.* Basil. *lib. 7. cap. 4. m. 4.* Eligio Bal. *verb. Matrimonium, 3. nu. 1.* Palao. *disp. 4. pun. 5. §. 3. num. 1. & Trull. lib. 7. cap. 9. dub. 5. num. 2.*

D V B I V M XXII.

An quando ancilla vel seruus inuenit matrimonium cum persona libera seruitutis illius ignara, domino trahente in matrimonium, vel sciente, ac tacente seruitutem sit validum huiusmodi matrimonium?

¹⁶⁹Validum minime est. Quia *lex Regia 1. in fine tit. 5. p. 4. ait*, eos libertatem consequi, at matrimonium esse nullum. Ratio est, quia cū ex matrimonio illo ab eis acquiratur libertas, prius est matrimonium iniuri, quam serui acquirant libertatem: ac proinde vere initum esse inter personam liberam & personam seruituti subiectam cum conditionis seruili errore. Ergo validum minime fuit matrimonium. Sic *Conar. 4. decret. parte. 1. cap. 1. §. 7. Greg. Lop. l. 1. Castell. tit. 5. part. 4. Hurtad. d. 1. 4. dist. 3. n. 7. Palao. d. 4. pun. 5. §. 3. num. 5. Gutier. de matr. c. 91. n. 16.*

T

Validum

197
Validum est.

Validum est omnino matrimonium. Quia re vera tunc matrimonium id non fit absolute in personam liberam ac seruilem: nam in facto esse matrimonij utraque persona contrahens est libera. Et qui consenti in aliquid, consentit etiam in id, sine quo illud non potest perfici: sed dominus consentit in huiusmodi coniugium: ergo etiam in libertatem, sine qua illud est inualidum. Igitur non fit absolute inter personam liberam, & personam seruilitati addictam. Ita Sanchez. l. 7. d. 20. n. 14. citans viginti supra octo Doctores. Filliuc. tr. 10. p. 2. n. 45. & 48. Ochagau. tr. 3. q. 49. n. 18. Bonac. q. 3. p. 1. n. 3. Coninch. d. 3. l. 1. n. 24. & 25. Rebel. l. 3. de matr. q. 3. n. 29.

198
Hec mihi pro. §. si vero decretum, vers. Hoc autem decernimus & vers. si vero. dicitur & eos seruus consequi libertatem & matrimonium consistere. Nec obstat lex Regia pro prima sententia citata, solū enim arguit conditores illius fuisse in ea opinione non tamen habet vim legis, quoad decisionem nullitatis matrimonij, bene tamen quoad libertatem seruo illi impertiendā. Quod prius sit fori Ecclesiastici, posterius autem secularis. Nec etiam obstat ratio illa. Quia cum statim eodem momento, quo perficitur matrimonium maneat coniux seruili conditionis effectus liber, seruitus illa est nullius considerationis, nec obest matrimonij fini nec affert incommoda, ob quæ ius Ecclesiasticum irritauit matrimonium cum errore conditionis contractum.

CAPVT XXII.

Circa Voti solemnitis Impedimentum.

DV BIVM XXIII.

An votum Solemnis castitatis in professione Religionis emissum dirimat matrimonium solo iure Ecclesiastico?

199
Solo iure Ecclesiastico dirimitur.

Nolo iure Ecclesiastico dirimit. Quia nulla adeo ratio cogens affirmare, id impedimentum naturali iure esse inductum. Nam traditio rei vel personæ ex iustitia descendens est alterius rationis ab ea, quæ ex religione existit: nec hæc duæ traditiones suapte natura repugnant: nec vna alteram expellit. Nam coniugatus potest de licentia alterius coniugis valide profiteri: & sine licentia altero adulterate: & tamē non dissoluitur prior traditio, cum vinculum matrimonij perseveret. Ergo ex eo quod religionis professio consistat in traditione, non sumitur efficax ratio ad concludendum, traditionem postea factam per contractum matrimonij esse irritam. Sic Sanchez lib. 7. dub. 26. numer. 2. quadraginta supra septem referens Doctores. Basil. libr. 7. cap. 12. num. 4. Ochaga. tract. 3. question. 50. numer. 8.

Hdrad. dub. 1. & diff. vnic. n. 3. citans Vasquez, Coninch. Bonac. question. 3. p. 1. n. 4. numer. 3. & penes ipsum Reginal. Lessi. Rebel. Villalob. tr. 14. diff. 7. num. 1. Laym. lib. 5. tract. 10. p. 4. c. 3. num. 1.

Non solo Ecclesiastico, sed etiam iure diuino, & naturali votum solemnne matrimonium dirimit. Quia clare colligitur ex cap. si vis Sac. cro. 17. qu. 1. ubi dicitur, contrahentes post votum solemnne separandos esse verbo Domini & autoritate Canonica: Ergo non solum iure Ecclesiastico, sed etiam verbo Domini, hoc est, iure diuino irritat matrimonium. Et quia huiusmodi votum iure naturali dissoluit matrimonium ratum non consummatum: Ergo à fortiori eodem iure diuino, ac naturalivim habebit irritandi matrimonium cum eo contractum. Ita D. Tho. in addit. q. 53. a. 2. & alibi. D. Bonac. q. 1. a. 2. Sorus. q. 2. a. 2. Valent. 1. 2. d. 6. q. 9. p. 1. n. 5. Henric. l. 1. n. 2. 3. & 7. Cornejo d. 7. dub. 9. Ioan. de la Cruz. q. 4. de matr. art. 3. dub. 3. Philip. de la Cruz. sum. tr. 6. Torrell. l. 1. pract. c. 23. sect. 3. n. 69. Candid. di. qu. 128. a. 4. dub. 2. Machad. l. 3. p. 1. tr. 11. docum. 4. n. 3.

Ego quidem primam sententiam tanquam firmiorem, ac probabiliorem defendo. Quia manente eadem prorsus voti solemnitate, vi deo, posse Ecclesiam statuere, ne matrimonium subsequens dirimat. Cum enim solus quidam voti solemnitis effectus impediatur, nil prorsus essentia, & solemnitatis, quæ nunc gaudet, amittet. Porro antiquitus professio non dirimebat subsequens matrimonium ut constat. Nam Cyprianus Epist. 11. ad Pompon. rogatus de virginibus quæ post castitatis votum nupserant, quid gerendum esset non eas separari præcepit, sed publicam agere penitentiam iussit. Et D. August. lib. 9. de bono viduit. c. 9. 10. & 11. probat, fallam esse sententiam dicentium non esse vera coniugia virginum post votum castitatis nubentium. Et in Concilio Ancyran. c. 19. (& refertur c. Quotquot. 27. quæst. 1.) & Elibertino can. 13. (& refertur c. Virgines. 27. q. 1.) & Chacedonen. can. 15. (& refertur cap. si qua virgo, question. 1.) Virginibus Sacris quæ post votum continentie nubunt, pœna indicitur, nec tamen à nuptiis iubentur semoueri signum igitur est, eo tempore nondum legem Ecclesiasticam editam esse ea irritantem coniugia atque ita, attento iure naturali diuino valida fuisse. Equidem votum solemnne non irritat matrimonium subsequens, quæ ratione votum irritaret: sed quæ ratione est votum solemnne. Cum igitur solemnitas sit ex iure Ecclesiastico c. unico de voto in 6. solo iure Ecclesiastico irritabit.

DV BIVM XXIV.

An votum Sacri Ordinis dirimat matrimonium subsequens solo iure Ecclesiastico?

Non solo iure Ecclesiastico, sed & iure diuino dirimit. Quia c. unico de voto in 6. non solum quiparantur votum solemnne Ordinis Sacri, & professionis. Hoc autem dirimit iure diuino: Ergo & illud. An nō in Sacro Ordine est traditio sicut in professione? Cū igitur votū professionis dirimat